

Asia: VN/24322/2024 UH

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kehitysyhteistyön järjestämisestä

Lausuntopyyntö

- 1. Mikä on näkemyksenne ulkoministeriölle ehdotetusta kehitysyhteistyön toimeenpanoa ja järjestämisestä koskevasta tehtävä- ja toimivaltasääntelystä, mukaan lukien esitys kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten pääomakorotuksia ja lisärahoituksia koskeva toimivalta?**

-

- 2. Mikä on näkemyksenne koskien ehdotettua viranomaisten kehitysyhteistyön toimeenpanoon osallistumista koskevaa sääntelyä, lain viranomaismääritelmästä ja viranomaisyhteistyötä koskevasta hinnoitteluperusteesta, mukaan lukien IKI-instrumenttia koskeva sääntely sekä hankinta- ja kilpailuoikeudelliset näkökohdat?**

-

- 3. Mikä on näkemyksenne koskien ehdotettua monitoimijamalleja koskevaa sääntelyä, mukaan lukien sitä koskevat hankinta- ja kilpailuoikeudelliset näkökohdat?**

-

- 4. Mikä on näkemyksenne ehdotetusta sääntelystä, joka koskee julkisen hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle perustuslain 124 §:n mukaisesti?**

-

- 5. Mikä on näkemyksenne koskien ehdotettua kehityspoliittisia lainoja koskevaa sääntelyä?**

-

- 6. Mikä on näkemyksenne koskien ehdotettua ilmoittajansuojelua ja väärinkäyttöilmoituksia koskevaa sääntelyä?**

-

7. Muut hallituksen esitykseen liittyvät huomiot ja kommentit

Esitys on valmisteltu tavalla, joka ei huomioi riittävästi perustuslaillisia vaatimuksia eikä kehityspolitiikan muuttunutta toimintaympäristöä. Katsomme, että esityksessä on seuraavat kriittiset puutteet:

-Perustuslaillinen kestämyttömyys (PL 124 §): Esitys pyrkii siirtämään merkittävää julkista valtaa ja hallintotehtäviä (kuten rahoituspäätösten valmistelua ja valvontaa) ulkopuolisille asiantuntijapalveluille ilman perustuslain vaatimaa välttämättömyyttä. Tämä vaarantaa virkavastuun ja oikeusturvan toteutumisen.

-Budjettivallan mureneminen: Kansainvälisten rahoituslaitosten pääomakorotusten ja lisärahoituksen siirtäminen hallinnolliseksi prosessiksi sivuuttaa eduskunnan perustuslaillisen budjettivallan. Valtion taloudelliset sitoumukset eivät saa siirtyä parlamentaarisen kontrollin ulkopuolelle.

-IKI-instrumenttia koskeva sääntely uhkaa hävittää instrumentin alkuperäisen tarkoituksen: matalan kynnyksen asiantuntijavaihdon. Maksuperustelain tiukka soveltaminen ja epäselvyys suhteessa kilpailuoikeuteen luovat viranomaisille sellaisen taloudellisen ja oikeudellisen riskin, että halukkuus osallistua kehitysyhteistyöhön vähenee.

-Esitys ei huomioi Suomen sitoutumista kansainväliseen 0,7 % BKTL-tavoitteeseen. Kehitysyhteistyön määrärahojen lasku edellyttäisi lainsäädännöltä huomattavasti vahvempaa otetta tutkimusperäisiin ratkaisuihin sekä makrotaloudellisiin ratkaisuvaihtoehtoihin, joita nykyinen esitys ei tue. Jotta laki olisi ajantasainen, sen tulisi luoda mandaatti kehityspolitiikan demokratisoimiselle siirtämällä painopistettä OECD-vetoisuudesta kohti YK-johtoista päätöksentekoa. Tämä tarkoittaa vaikuttamista globaaleihin rakenteisiin, kuten kumppanimaiden velkakestävyys, verotusoikeuksien oikeudenmukaiseen jakamiseen lähdevaltioille sekä kauppaa- ja investointipolitiikkaan, joka tosiasiallisesti tukee kehittyvien maiden omaa taloudellista suvereniteettia.

Ehdotamme, että merkittävästi uudistettu esitys on asetettava kokonaan uudelle, avoimelle lausuntokierrokselle ennen sen etenemistä eduskuntaan.

Mäkinen Eeva
Polifa